

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet	2
2	Konsolidering	2
2.2	Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene	2
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	2
3.1	Ansvarlig kapital	2
3.2	Kapitalkrav	3
4	Kreditrisiko og motpartsrisiko	3
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall	3
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	3
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	4
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	4
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	4
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	5
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	5
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav ..	6
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	6
5	Egenkapitalposisjoner	6
6	Renterisiko	7
7	Styring og kontroll av risiko	8
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP	8
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer	9
7.3	Bankens godtgjørelsesordning	11

1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Det vil bli utarbeidet et tilsvarende dokument hvert år i tilknytning til årsrapporten. Vesentlige endringer som gjør at innholdet i dokumentet avviker betydelig fra faktiske forhold vil kunne medføre hyppigere oppdatering av informasjonen.

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2012 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Det vises til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Konsolidering

2.1 Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene

Ørskog Sparebank har ingen datterselskaper eller vesentlige tilknyttede selskaper mv.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Ørskog Sparebanks ansvarlige kapital består av kjernekapital og tilleggskapital. Se fordeling av kjernekapital og ansvarlig kapital under.

	Morbank	Konsern
Kjernekapital:		
Sparebankens fond	202.025	
50 % medlemsinnskudd i kredittforeninger	4.035	
Fradrag i kjernekapital:		
Utsatt skattefordel og andre imm. eiendeler	-1.599	
Spesifiser type fradrag i hybridkapital		
Sum kjernekapital	204.461	
Tilleggskapital:		
Ansvarlig lån	30.000	
50 % medlemsinnskudd i kredittforeninger	4.035	
Fradrag i tilleggskapital:		
Spesifiser type fradrag i tilleggskapital		
Spesifiser type fradrag i tilleggskapital		
Sum tilleggskapital	34.035	
Sum ansvarlig kapital	238.496	
Kapitaldekning	21,9 %	

3.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

Stater og sentralbanker		
Lokale og regionale myndigheter	207	
Offentlig eide foretak		
Multilaterale utviklingsbanker		
Internasjonale organisasjoner		
Institusjoner	8.394	
Foretak	7.591	
Massemarkedsengasjementer		
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	54.823	
Forfalte engasjementer	808	
Høyrisiko-engasjementer		
Obligasjoner med fortrinnsrett	879	
Andeler i verdipapirfond	777	
Øvrige engasjementer	7.694	
Sum kapitalkrav for kredittrisiko	81.173	
Kapitalkrav for motpartsrisiko		
Kapitalkrav for operasjonell risiko	6.547	
Sum	87.720	

4 Kredittrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement anses for å være misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Definisjon øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement anses for å være tapsutsatt, selv om det ikke er misligholdt ennå, når det er blitt identifisert objektive bevis på verdifall.

Definisjon verdifall:

- Utlån og garantier vurderes etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004". Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført til kunden). Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rentemetoden, som forenklet kan sies å være utlånets balanseførte verdi ved første gangs måling justert for mottatte avdrag og eventuell nedskrivning for tap. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet. Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantier.

Kriterier for beregning av nedskrivninger på individuelle utlån er at det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- a) Vesentlige finansielle problemer hos debitor.
- b) Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd.
- c) Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor.
- d) Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. I nåverdiregningene benyttes løpende effektiv rente. Ved beregningen av de fremtidige kontantstrømmene vurderes sikkerhetene til påregnelig salgspris fratrukket salgskostnader.

Identifiseringen av tapsutsatte engasjement tar hovedsakelig utgangspunkt i tapshendelser som foreligger på balansedagen, men objektive bevis på manglende fremtidig oppgjørsevne hos debitor vurderes også. Banken foretar kvartalsvise vurderinger av vesentlige engasjement med tanke på individuelle og gruppevise nedskrivninger.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Personkunder	1.354.015	77.588	26.247	1.457.850
Primærnæringer	29.282	6.143	1.235	36.660
Industri og bergverk	17.500	2.789	-	20.289
Bygg og anlegg	49.138	22.594	9.020	80.752
Eiendomsdrift	136.429	42.584	16.914	195.927
Øvrige næringer	100.281	7.345	8.051	115.677
Terra BoligKreditt			14.770	14.770
Øvrige finansinstitusjoner			15.000	15.000
Sum	1.686.645	159.043	91.237	1.936.925
Ørskog kommune	506.597	79.824	64.217	650.638
Øvrige deler av Møre og Romsdal	953.505	70.494	13.614	1.037.613
Øvrige deler av Norge	220.674	8.725	13.406	242.805
Utland	5.869	-	-	5.869
Gjennomsnitt ²	1.686.645	159.043	91.237	1.936.925

1 Etter individuelle nedskrivninger

2 Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	212.828	14.181	66.212	330.712	1.062.712	0	1.686.645
Ubenyttede rammer			81.455		77.588		159.043
Garantier				87.641	3.596		91.237
Sum	212.838	14.181	147.667	418.353	1.143.896		1.936.925

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger	Resultatførte nedskrivninge r1 siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Personkunder	2.450				308	
Primærnæringer						
Industri og bergverk						
Bygg og anlegg	5.163	3.090	3.090		866	
Eiendomsdrift	488				2.280	
Øvrige næringer					2.250	
Terra BoligKreditt						
Øvrige finansinstitusjoner						
Sum	8.101	3.090	3.090		5.704	
"Hjemkommune"	691	1.700			4.838	
Øvrige deler av "hjemfylke"	7.410	1.390			866	
Øvrige deler av Norge						
Utland						

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

	Utlån	Garantier	Sum
Inngående balanse	4.200		4.200
+Økte nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	2.050		2.050
+Nye nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	990		990
-Konstatert tap på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier	4.150		4.150
-Tilbakeføring på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier			
Utgående balanse	3.090		3.090

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)

Inngående balanse	6.500
+/- Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	2.250
Utgående balanse	8.750

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger/avsetninger	-1.110		-1.110
Periodens endring i gruppenedskrivning	2.250		2.250
Periodens konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	4.150		4.150
Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuell nedskrivning for	645		645
Periodens inngang på tidligere års konstaterte tap	-231		-231
Periodens tapkostnad	5.704		5.704

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Ørskog Sparebank har per rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	48.185	48.185		ingen		
Lokale og regionale myndigheter	6.501	13.671		ingen		
Offentlig eide foretak				ingen		
Multilaterale utviklingsbanker				ingen		
Internasjonale organisasjoner				ingen		
Institusjoner	129.763	129.763		ingen		
Foretak	163.381	154.160		ingen		
Massemarkedsengasjementer				ingen		
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	1.678.486	1.678.486		ingen		
Forfalte engasjementer	9.742	8.702		ingen		
Høyrisiko-engasjementer				ingen		
Obligasjoner med fortrinnsrett	115.092	115.092		ingen		
Andeler i verdipapirfond	48.547	48.547		ingen		
Øvrige engasjementer	121.199	121.199		ingen		
Sum	2.320.896	2.317.805				

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Ørskog Sparebank benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for oss, skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes, i tillegg til takst, bankens egen markedskunnskap ved fastsettelse av verdi. Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Samlet engasjementsbeløp hvor det beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko utgjorde NOK 54 mill (engasjementsbeløp før sikkerhetsstillelse og konverteringsfaktor).

Matrisen under viser derivatkontraktenes virkelige verdi før og etter motregning.

Motpartsrisiko ved derivatkontrakter

Beløp i tusen kroner	Virkelig verdi ¹
Før motregning	958
Etter motregning	192

¹ Med virkelig verdi før motregning forstås summen av virkelig verdi av alle kontrakter med positiv verdi. Virkelig verdi etter motregning er summen av virkelige netto positive verdier mot hver enkelt motpart.

5 Egenkapitalposisjoner

Aksjer, andeler og grunnfondsbevis deles vanligvis inn i tre porteføljer; handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler. Ørskog Sparebank har ingen handelsportefølje, bankens beholdning besto derfor ved årsskiftet av poster klassifisert som omløps- og anleggsmidler. Det er i inneværende år ikke foretatt endringer i de benyttede regnskapsprinsipper.

Omløpspostene er ordinære poster hvor intensjonen om å realisere kortsiktige gevinster på kurssvingninger ikke er fremtredende (i motsetning til ved handelsporteføljen). Postene blir verdsatt til den laveste verdi av anskaffelseskost og markedsverdi. Alle papirer i denne porteføljen er børsnoterte, og børskursen pr 31.12.2012 er derfor lagt til grunn som markedsverdi. I nærværende Pilar 3-dokument omtales denne beholdningen som værende til gevinstformål, selv om gevinstformålet ikke er spesielt fremtredende.

Anleggspostene, det vil si poster beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Beregningen av virkelig verdi baseres på informasjon om foretakets fremtidige kontantstrømmer, soliditet og fremtidsutsikter. Nedskrivning blir foretatt når virkelig verdi er lavere enn anskaffelseskost og verdinedgangen skyldes forhold som må antas å ikke være av forbigående karakter. Nedskrivningene reverseres når grunnlaget for dem ikke lenger vurderes å være til stede. Ingen papirer i porteføljen er børsnoterte. I Pilar 3 omtales denne beholdningen som værende til strategiske formål.

Matrisen nedenfor viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år, akkumulert urealisert gevinst/tap og hvor mye av dette som er medregnet i henholdsvis kjernekapital og tilleggskapital.

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/-tap i perioden	Urealisert gevinst/-tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler - gevinstformål	65.577	65.577	1.566		371	371
- børsnoterte aksjer	1.718	1.718			35	35
- andre aksjer og andeler	48.547	48.547	1.433		336	336
Aksjer og andeler - strategisk formål	15.312	15.312	133			
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler	15.312	15.312	133			

1 "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6 Renterisiko

Ørskog Sparebank har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapirer
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- Annen rentebærende gjeld
- Derivater

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende og fastforrentede utlån. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes. I renterisikoomålingene betrakter derfor banken utlån med flytende rente på samme måte som fastrentelån (6 ukers fastrente), men med en forholdsvis lav durasjon (0,13). Fastrentelån har en betydelig høyere durasjon. Banken benytter renteswapper for å styre renterisikoen på fastrenteutlån.

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Fra vår meglerforbindelse mottar vi månedlige kurs- og renterisikooversikter som inngår i bankens styring av renterisiko.

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Når det gjelder kundeinnskudd er imidlertid varslingsfristen i finansavtaleloven på bare 14 dager, renterisikoen på innskudd med flytende rentevilkår er derfor betraktelig lavere enn den tilsvarende risikoen på utlån. Renterisikoen knyttet til fastrenteinnskudd er noe høyere. Her opererer banken med rentebindingsperioder fra 3 – 12 måneder. På grunn av den relativt korte bindingstiden har vi p.t. ikke benyttet renteswapper her.

All rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. Banken har p.t. ingen sertifikatgjeld, men benytter dette i perioder med behov for tilførsel av kortere likviditet. Sertifikatgjeld legges vanligvis ut med fast rente, og det blir her i hvert enkelt tilfelle vurdert om det er behov for sikring via renteswapper, spesielt ved sertifikatgjeld med løpetid over 6 måneder.

All annen rentebærende gjeld har også flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. I perioder hvor det her inngår rentebærende gjeld med fast rente vurderes behovet for renteswapper i hvert enkelt tilfelle.

Banken måler renterisikoen ved at det beregnes en gjennomsnittlig durasjon (tid til neste renteendring) for de forskjellige rentebærende postene. Durasjonen benyttes så til å simulere betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået på 1 % -poeng.

Renterisikoen styres etter vedtatte rammer og begrensninger (hovedsakelig basert på bankens forvaltningskapital) i følgende policyer:

- Risikopolicy
- Markedspolicy

Renterisikoberegninger rapporteres kvartalsvis til styret.

Bankens samlede renterisiko kan maksimalt utgjøre NOK 2 mill. Samlet renterisiko skal beregnes som samlet estimert verdiendring for alle rentebærende poster og rentederivater ved ett prosentpoengs endring i alle renter (parallellskift i rentekurven). Renterisiko rapporteres kvartalsvis til styret.

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer m.v.

Fremtidige tap kan deles inn i forventede tap og uventede tap. Forventede tap kan betraktes som en driftskostnad og forutsettes dekket over den løpende driften. Den løpende driften kan også betraktes som et førstelinje-forsvar mot uventede tap. I kapitalbehovsvurderingen legges det imidlertid til grunn at uventede tap ikke dekkes over driften, med skal dekkes av kapital. Kapitalbehovsvurderingen innebærer følgelig at banken beregner hvor mye kapital som trengs for å dekke opp for fremtidige uventede tap.

Disse beregningene gjøres på ulike måter for ulike risikoer, og er basert på ulike forutsetninger. Det er en implisitt forutsetning om at det ikke beregnes kapital som dekker alle tenkelige tapsutfall. Det er imidlertid benyttet konservative forutsetninger i beregningene.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Bankens har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Banken har videre, basert på en overordnet risikotoleranse, etablert et minstekrav til buffer utover beregnet kapitalbehov. Dette nivået er benevnt bankens minimumskrav til kapitaldekning.

I fastsettingen av bankens minimumskrav til kapitaldekning inngår bankens internt beregnede kapitalbehov, men banken gjør i tillegg en vurdering av forventninger og krav fra bankens omgivelser. Bankens overordnede risikotoleranse innebærer at minimumskrav til kapitaldekning alltid vil være høyere enn bankens internt beregnede kapitalbehov.

Bankens minimumskrav til kapitaldekning og overordnede retningslinjer for kapitalbehovsvurderingen er vedtatt av bankens styre. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko

Beregning av kapitalbehov for enkeltrisikoeer gjøres ved hjelp av ulike metoder. Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en reversed stresstest. I en reversed stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik reversed stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

7.2 Styling og kontroll av enkeltrisikoeer

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Ørskog Sparebank er en forholdsvis liten kredittinstitusjon i norsk målestokk. Det er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko. Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiki, og hvordan banken har håndtert disse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontroll-funksjon. Ansvarlig avdelingsleder forestår her avviksrapportering til banksjef, som igjen sørger for videre rapportering til bankens styre i de situasjonene der det er påkrevet.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Vårt regelverk, både i kreditthåndboken og i reglene for virksomheten på verdipapirmarkedet, gir klare begrensninger i volum og krav til sikkerhet.

Bankens obligasjonsportefølje er anskaffet for å sikre en nødvendig likviditetsbuffer, og består av obligasjoner utstedt av andre kredittinstitusjoner, kommuner og industriselskaper. Det knytter seg liten til middels kredittrisiko til denne porteføljen. Ved årsskiftet er de enkelte papirene i porteføljen vurdert til det laveste av kostpris og markedspris.

Både person- og bedriftskundene blir risikoklassifiserte. Risikoklassifiseringssystemet gjør banken bedre i stand til å beregne og styre risiko innenfor utlånsområdet. Personkundene

klassifiseres ut fra sikkerheter og betalingsevne. Næringskundene blir først analysert i forhold til siste års regnskap. Deretter tas det hensyn til realisasjonsrisikoen, det vil si hvor stor andel av engasjementet som eventuelt ikke er sikret ved pant. På grunnlag av regnskapsanalysen og sikkerhetene får næringskundene tildelt en risikoklasse. Både person- og næringskunder blir delt inn i følgende risikoklasser: A, B, C, D og E.

Styret får hvert kvartal en gjennomgang av alle engasjement over en viss størrelse, samt av alle utsatte engasjement uansett størrelse.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Eiendomsprisrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomspris risiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

En solid og veldrevet bank vil normalt ha lett tilgang til trekkrettigheter og nødvendige kreditter. Selv om likviditets og fundingssituasjonen har bedret seg etter finanskrisen vil det være en sentral oppgave å øke ordinære innskudd fra kunder slik at behovet for innlån fra markedet blir mindre.

Bankens styre vurderer likviditetsrisikoen i Ørskog Sparebank som akseptabel. Styret får månedlige rapporter om likviditetssituasjonen i banken.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd. Risikoen vurderes av bankens styre en gang hvert år eller oftere ved behov.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkelt bransjer
- Geografiske områder

Banken har kun ett stort engasjement. Store engasjement gjennomgås av styret hvert kvartal. Ekstra konjunkturutsatte bransjer har vi definert til å omfatte fiske/fangst, hotell/restaurant og transport. Styret vurderer eksponeringen i de ulike næringer hvert kvartal. Det vurderes ikke å være en "hjørnesteinsbedrift" i vårt marked.

Banken har utlån i primærområdet (Ørskog) på 30 %. Øvrige utlån er fordelt på nærliggende kommuner som Ålesund, Skodje, Haram og resten av landet. Vi mener dette gir en god risikospredning.

Valutarisiko

Banken handler ikke med valuta utover kjøp og salg av reisevaluta til våre kunder. Valutarisikoen vurderes derfor som lav.

Aksjekursrisiko

Aksjekursrisikoen omhandler risiko i forhold til aksjer, aksjefond og pengemarkedsfond. Disse deles gjerne inn i handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler, men Ørskog Sparebank har kun papirer i de to sistnevnte porteføljene.

Omløpsporteføljen består av pengemarkedsfond hvor banken har plassert deler av sin overskuddslikviditet. Disse pengemarkedsfondene inngår som en del av bankens likviditetsreserve. Størrelsen på og kursutviklingen for denne beholdningen inngår i den månedlige rapporteringen til bankens styre. Anleggsbeholdningen består hovedsakelig av aksjer i strategiske selskaper. Virksomheten styres av egne regler fastsatt av styret, og det er gitt klare fullmakter og volumbegrensninger på området.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Banken anser risikoen for sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp som lav.

7.3. Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 23 og 25 i årsregnskapet.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.2.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond".

Ordninger omfatter hele banken og gir ikke incentiveeffekt når det gjelder overtakelse av risiko.

Den variable godtgjørelsen beregnes på grunnlag av bankens årsresultat eller oppnåelse av andre mål som salg av bankens produkter, og er samlet begrenset oppad til kr. 20.000,- pr. år.